

מסורת הש"ס

(א) לקמן יח, (ב) [מנחות
טז:], (ג) [ז"ל ואמר],
(ד) [ברכות נה:], (ה) [ויקרא
ה:], (ו) [ז"ל הריא דאחיא
רש"ש:], (ז) [דברים כ:],

תורה אור השלם

1. נִשְׁבַּעְתִּי וְאֶקְדָּמָה
לְשׁוֹמֵר מִשְׁפָּט צְדִיקָה;
תְּהִלָּים קִיט קו
2. (כב) וְתָהִי עָלַי שֵׁם יי
וְיֹאמְרוּ אֵלַי קוֹם צֹא
אֶל הַבִּקְעָה וְשָׁם אֲדַבֵּר
אוֹתָךְ; (כג) וְאָקוּם וְאֶצֵּא
אֶל הַבִּקְעָה וְהָיָה שֵׁם
כְּבוֹד יי עִמּוֹ כְּכֹבֹד
אֲשֶׁר הָיָה עִלְּךָ נְהַר כְּבֹר
וְאֶפֶל עַל פְּנֵי;
יחזקאל ג כב-כג

הגהות הב"ח

(א) גמ' מושבע ועומד
מהר סיני הוא ואין
שזבע: (ב) רש"י ד"ה
הא קמ"ל: (ג) ד"ה והלא
וכו' מהר סיני הוא דכתיב
ושננתם וכו' מהר סיני
הוא דכתיב לא ימוש:

גליון הש"ס

גב' עליו להשיבם
שנאמר, עי' בפרש"י שמות
ט טז: בחד"ר ד"ה והלא
מושבע ועומד, שהיא
חלה לגבי ב"ן יחל. עי'
בלשון הרמב"ן על התורה
פ' חוקת שכבת ואפי'
בקיום מ"ע אין חלות שאם
נשבע לקיים את המצות
ולא קיים אינו מתחייב
משום שנושא לאו קרבן
ולא מלקות:

פירוש הרא"ש

מִזֵּן שֶׁנִּשְׁבָּעֵן לְקִיִּים
הַמְּצוּיִם: וְלִיִּם שֶׁמֶל יֵאָה
לְדִי תִקְלָה וַיִּצְטוֹר וְעַל
שְׁנוּעוֹמוֹ: וְהוּא שֶׁנִּשְׁבָּע
וַיִּצְטוֹר הוּא. לְקִיִּים הַמְּצוּיִם
וְאֵין שְׁנוּעָה חֵלֶה עַל
שְׁנוּעָה דִּרְשָׁקִין לִיָּה
שְׁנוּעוֹת מִלְּהֵבָה
לְהִטִּיז דְּנִהֲטֵיז רְשׁוֹת
אֲחֵרֵי וְלֹא בָקִיִּים מְצוּיִם:
אִיִּיאָה קִמְשָׁמֶם לְדִרְשָׁקֵי
לְזוּרֵי נִפְשֵׁיָהֶם. אִיִּי הוּא
מְצוּיִם שֶׁ שְׁתִּיִּים לִנְטֵלֵת אֵל
שֶׁבֶס בָּסֶס וְאֵם שֶׁבֶס בָּלֵא
שֶׁ נִמִּי קִדָּא לְדִשְׁקוֹר כִּי
שֵׁלֵא תִיגְרַל דֶּלֶם שְׁבָעוּת
וַיִּבֹא לִשְׁבֶּע גַם עַל דְּבָרִים
אֲחֵרִים: נָדָר גְּרוּל דִּיִּי
אֲחֵרֵי יִשְׂרָאֵל. אִיִּי הִיטִיז

בפ"ח
 ו' דקדק: ודלא משיבט עיבודי רמאי. דמבי ובימינו ז' ימים ויללה ואז"ר דמקן לקמן פ"ח (דף ע"ו). שהריס מקין על דבר
 מזה דבר הרשום היינו גמור דמשיבט עיבודי רמאי וז' ימים ויללה ואז"ר דמקן לקמן פ"ח (דף ע"ו). שהריס מקין על דבר
 מזה דבר הרשום היינו גמור דמשיבט עיבודי רמאי וז' ימים ויללה ואז"ר דמקן לקמן פ"ח (דף ע"ו). שהריס מקין על דבר

[illegible]

רעז"י

דאי לא מאי כי עייל לביתיה. ומיהו הראה
לן צפרק ואלו מגלחין (מ"ק דף טו:) מ
בעלמא אסור אלא ודאי אשמו מותרת.
במנודה לעיר אחרת שאינו מנודה לנ

(ב) קא משמע לן דשרי ליה לאינש.
לישבע כדי לזרז עצמו לקיים את
המורה: והלא מושבע ועומד מהר
סיני (א). דכתיב ושננתם (דברים ו)
לעריך אדם לשנות בצורה. לישנא
אחרתא ואלא מושבע ועומד מהר סיני
דכתיב (יהושע א) לא ימוש ספר
המורה הזה וגו': כיון דאי צעי פטר
נפשיה בקריה שמע שחרית וערבית.
דכיון דקרא ק"ש קיים לא ימוש דא"ר
שמעון בן יוחי במסכת מנחות (דף
נא:) כל הקורא קריה שמע שחרית
וערבית הרי זה קיים מצוה לא ימוש
ועיון דאי צעי פטר נפשיה מושבעת
בקריה שמע דיואלא בה ידי חובתו
מאותה שבועה דהר סיני משום הכי כי
אמר אשנה פרק זה (אע"ג) דלא הוי
מושבע בזהי דכבר פטר נפשיה והאכי
חל עליה שבועה: והנה שם כבוד אלהי
ישראל עומד: מסנו. משנה: סנו.
גמרא: יביש שלמא לני עירה. וכד
גמרינן ליה הוו מחירין ליה גדויל.

כל כנויי פרק ראשון נדרים

ו"ל כחך דאשמו אינה חייבת לנהוג בו נדוי וטעמא דמילתא משום דאשמו כגופו ודיקא לה מדאידישא דהמהו בתשמיש המטה דאם אשמו חייבת לנהוג בו נדוי מאי קצנענא ליה פשיטא דאפי' קירוב אפשר לדחות ראייה זו דאפי' אם תימנאי לומר דאשמו חייבת לנהוג בו נדוי משכחת לה להדיא בעיא ודאפי' הכי הוא עצמו מנודה הוא ואם איתא דמנודה אסור בתשמיש המטה הוא עצמו אסור בכך אף על פי ששאר מותרת:

ומנין שנשבעין לקיים את המצוה שנאמר
 1 נשבעתי ואקיימה לשמור משפטי צדקך
 והלא מושבע ועומד מהר סיני הוא אלא
 הא קמ"ל *דשרי ליה לאיניש לזרוי נפשיה
 ואמר רב גידל אמר רב 2 האומר אשכים
 ואשנה פרק זה אשנה מסכתא זו נדר גדול
 נדר לאלהי ישראל והלא מושבע ועומד 3
 הוא 4 ואין שבועה חלה על שבועה מאי
 קמ"ל דאפי' זרוי בעלמא היינו דרב גידל
 קמייתא הא קמ"ל כיון דאי בעי פטר נפשיה
 5 בקרית שמע שחרית וערבית משום הכי
 חייל שבועה עליה 6 א"ר גידל א"ר 7 האומר
 לחבירו נשכים ונשנה פרק זה 8 עליו להשכים
 שנאמר 9 ויאמר אלי (בן אדם) קום צא אל
 הבקעה ושם אדבר אותך ואצא אל הבקעה
 והנה שם כבוד ה' עומד אמר רב יוסף 10 גידורו
 בחלום צריך 11 בני אדם להתיר לו והוא
 דתנו הלכתא אבל מתנו ולא תנו לא ואי
 ליכא דתנו הלכתא אפילו מתנו ולא תנו ואי
 ליכא לזייל ולייתב אפרשת דרכים ויהיב
 ה עשרה דגמרי הלכתא א"ל רבינא לרב
 דלישרי ליה אמר ליה לשמותיה שווייה
 יה שלוח אמר ליה רב אחא לרב אשי
 זי ו"א"ל 12 כשם שאי אפשר לבר כלא תבן
 כך

קאמרת נדר גדול שצוה קאמרת דלמור בהדיא בשצוה אשנה פרק זה שהי נדר כיון שהוא מיתאר
 ודאי שצוה קאמרת דלמור כדאשכחן בדוכתי טובא דקרי ליה לשצוה נדר דמתן (למן דף טו.) כדרי
 יקין נמי בריש פרק ארבעה נדרים [למן כ"ג:] הוה דלמור^א לקמיה דרב אפי' א"ל במאי נדרת באלהא דישאל
 וזה על שצוה לקרנן דמדאמרת נדר גדול משמע לכל דיני שצוה דאי קמ"ל לרורי נפשיה שרי ונש"ה
 הוא זה וראוי לעשות כן א"ה היינו דרב גידל קמייחא: הא קמ"ל דכיון דאי צעי פטר נפשיה וכו'.
 רי חייב כל אדם ללמוד תמיד יום וילנה כפי כמו ואמרין בפ"ק דקדושין (דף ק.) ת"ר ונשנתה שיהו דברי
 של שלח מתגמס ותאמר לו וכו' וק"ש שחיות וערצית כל סגי להכי. אלא מכאן נראה לי ראה לה
 ידעיה דלמור דמורא אפי' שוהא מן התורה קרי ליתיה מפורש בחרב בהדיא שצוה חלה עליו. והכא
 דכתיב קרא בהדיא דהיינו בשבטן קדושין [וזהו] בנקרית שמע שחיות וערצית מש"ה חלה שצוה עליה
 וול כלומר לכל דיניו כדבר הרשות וכבר כתבתי זה שם בראיות גמורות כ"ד: עליו להשכים. מסתברא
 צל עליו שיהא הוא מעורר בדבר כשם שהוא מעורר מעבדיו. ותיתי קמ"ל חדא דבקהלה בעלמא
 הוה נדר לא נדר ולא שצוה ואפי' בידבור בעלמא סגי דומיא דמאי דלמרין דקהלה בלחוד מהניא
 ה לכל דבר מזהו וקמ"ל נמי דעלוי להשכים כדעבד קודשא בריך הוא: ודעו בנלוס לרין עשרה בני אדם
 קום נתגדה ולפיכך לרין עשרה להחירו ששכינה עמהם: והוא דמתנו הלכתא. כלומר דמתנו
 ולי האי. ואיכא דגרסי דתנו הלכתא כלומר גמרא אבל מתנו כלומר משנה בלחוד לא: ויהיב שלמא
 עליו מן היסודין עד דמקלעין ליה עשרה וכו': ידע מאן שמסיה מהו דלישרי ליה. שהרי כל מי
 ק ואלו מגלחין (מ"ח דף טו.) זיל לגביה דלישרי לך: (גמטויה שויוס שלית. מן השמים:
 כשם

ממנו אל יקח הדיוטות וטוב לו שיש בפרשת דרסים ויקבל שלום מני עשרה גמרי הבלת
דלישיירי ליה. כול מן מזהם ידור להמיר דלממירין במין יגרי רייל דשממיה הווא גביר ואל
לך: בשם שאמ"ל לב רבא מהו: פסוק הוא (בירמיה אה) גני חלוס דכמדי הניבא אשר אמו
אמו דכמדי (בירמיה אה) גני חלוס דכמדי (בירמיה אה) גני חלוס דכמדי (בירמיה אה) גני חלוס דכמדי

תוספות

לג א ב מיי פ"א מהל'
שבועות הלכה ג סמג
לאוין רמא טוש"ע י"ד סי'
רג סעי' ו [וס'] ריג סעי'
: [ב]

מוסף רע"י

מגין שנשבעו (שליש)
 על המצור. כל שלק יקח
 תלמוד (מדרגה ג'): כלומר
 מזהו שיהא אדם נשבע
 לקיים מצוה כדי שיהיה
 זכרונו (מציגה) נגד
 נדר גדול כו' והלא
 מורשע עומד הוצא.
 קס"ד דהא משקט שיהא
 הכהן חל על דבר מצוה,
 ושקט אף חפזי לעשים,
 ונפק מזה הלא נשבע,
 מיחו ק"ל באלו מומחין
 (עקנן תו). נדרה כל
 דבר מצוה, והלא
 מיראה ידחיא צעמא
 הוא (ראמ"ה בשוח). ויהיב
 שלמא. ארחה דמלתא
 קלמא (שס).

פי' הרא"ש (המשך)

[illegible]

יָדַע מֵאֵן שְׂמִתָּהּ מִחוּר
וְיִזְכֶּן וְלֹא נִגְזַר לְשִׁיר
ר' יִחְיָה מְחַסֵּר מְחֹס וְאֶשֶׁר דְּבָרֵי

לֹלֵךְ אֲבָל הָאִי דָּלִי בָּעִי
וְנִזְעַת בְּעִיטּוֹ וְשִׁיךְ הַמַּרְה
וְהִיבִיחַ מְחֹס בְּעִיטּוֹ מִחוּר
הִנֵּה וְהִנֵּה לְהַקְטִיף לְפָנֶיךָ
לִמֵּן לַעֲנֵי הָאֶזְרִיךְ לְפָנֶיךָ
לְמַשְׁמַשְׁתֵּי הַמַּשְׁנֵה: עֲזִיר
ס' שְׂמִיעַ עַד יְרוּ: אֲבָל
לְמַחֲרֵי בְּעִשְׂרֵה וְאֶשֶׁר דְּבָרֵי
הַמַּחֲרֵי הַלֵּכָה לְמַשְׁה
אֲחִיר לְפִישְׁתֵּי הָאֶזְרִיךְ
וְיָדַע דְּרִמְיָקִילִי עֲשִׂיהָ
לְהוֹ שְׁלֵמָה אִי"כ לְמַחֲרֵי
יָדַע שְׁלֵמָה קָאִי אֵלֶּה ש"מ
יָדַע מִיָּסֵי יָדַע לְפָנֶיךָ דְּלִפְנֵי
שְׁלֵמָה אֲפֹשֶׁר לְבַר בְּלֹא
מַחֲרֵי יִלְמַר דְּבָרֵי מַחֲרֵי יָדַע